

Minnesmerket i Hansakollen

av

Hans Sæthre (LA9LT)

Etter flere forsøk fant jeg for noen år siden endelig frem til minnesmerket på Hansakollen i Nordmarka nord for Oslo. Aldri kunne jeg forestille meg alle fatale hendelser rundt denne radiostasjonen der jeg satt og nøt roen i gammelskogen. Da jeg senere begynte å undersøke diverse kilder dukket det frem en særdeles dramatisk historie.

Radiostasjonen med kodenavnet Corona krevde unge menneskers liv i kampen mot okkupanten. Ingen av de tre radiotelegrafistene og en medhjelper overlevde. To av telegrafistene med hånden på morsenøkkelen.

Etterretnings-gruppen Corona sendte sine meldinger til Central. Central var radiostasjonen til Secret Intelligence Service forkortet SIS Dette var Britenes militære etterretnings-tjeneste.

60 år etter forsøker jeg å fortelle historien med dette minneskriftet.

SIS opprettet flere radiostasjoner i Norge under krigen. Formålet var etterretningstjeneste mot okkupanten. Særlig viktig var opplysninger om skipsbevegelser og styrkeoppsetninger. I Oslo var den første radiostasjonen Oldell. Allerede søndagen den 2 juli 1940 hadde telegrafisten Lyder Larsen kontakt med Central. Oldell gruppen sendte mange hundre etterretningsmeldinger, men den 5 mars 1941 ble senderen peilet inn og gruppen avslørt. Fem av Oldell folkene ble henrettet den 26 november 1941.

SIS forsøkte nå å organisere en ny gruppe. Gabriel Smith som organiserte Oldell i starten befant seg nå i Sjøforsvarets Overkommando i London. Han iverksatte Beta planen. Radiosett og sendeplan ble sendt over med skøyte fra Peterhead til Ålesund i Oktober 1941. Kureren var Harald August Johannessen. Utstyret ble pakket i en sildetønne og sendt med båt til Oslo. Sam Engelstad som hadde vært med i Oldell gruppen fikk med seg Einar Hagness. Johannessen som var telegrafist skulle instruere Engelstad og Hagness. De tok toget til Harestua og gikk opp til hytta til Hagness. Rudsetra skulle etter hvert vise seg å bli et skikkelig reir for motstandsfolk. Johannessen fikk imidlertid ikke kontakt med London og ved juletider reiste han ut av landet. Rolf Bjørgan ble den nye telegrafisten og han fikk kontakt med London den 14 januar 1942. Beta gruppen sendte svært viktige etterretningsmeldinger. Lederen Einar Hagness og telegrafist Rolf Bjørgan var veldig aktive og faren for å bli tatt var meget stor.

SIS ønsket en stasjon til som skulle operere uavhengig av Beta, men med samme etterretningsformål. Eric Welsh som hadde ansvaret for operasjonene til Norge begynte sommeren 1942 å arbeide med Coronaplanen. Formålet var en helt ny stasjon som skulle arbeide helt uavhengig og uten noen forbindelse med andre organisasjoner. Det viste seg snart at det ikke skulle bli slik.

Corona kapittel 1.

Den første Telegrafisten og leder var Per Egil Ilsaas født 1918. Han hadde tidligere jobbet i Oslo for sambandssjefen i Milorg Iacob Sømme. Ilsaas hadde i juni 1942 klart å komme seg over til England og raskt blitt rekruttert til utdannelse i SIS. Han hadde blant annet befalsskole fra Ingeniørvåpenet. Befalsskolen lå på Akershus festning og var den eneste skolen i Hæren som hadde linje for sambandsteknisk utdannelse. Ingeniørvåpenet hadde i 1930 årene utviklet flere radiostasjoner og hadde en god utdannelse for sambandsoffiserer. De to andre telegrafistene på Corona hadde samme bakgrunn. Ilsaas fikk agent utdannelse på SIS skolen i St. James Street nr.5 London. Fagene her var telegrafi, radioteknikk, chiffriering, sikkerhet og andre ting som en radioagent måtte kunne. Skolen var så tidlig i krigen nokså elementær og mye tid ble brukt på ting som skulle vise seg å ha liten relevans for arbeidet i Norge.

I oktober 1942 var han ferdig på agentkurset. Ilsaas ville helst bli flyver i RAF og fikk til en avtale med sine overordnede om at når han hadde fått i gang Corona og rekruttert ny telegrafist kunne han returnere til England. Statistisk sett var det nok liten sjanse for at han overlevde Corona oppdraget, så hans sjefer trodde nok ikke at de lovet for mye. Etter en rask opplæring i fallskjermhopping på Ringway ved Manchester var Ilsaas nå ferdig til oppdrag i det okkuperte Norge.

Øst for Bedford hadde RAF special duty squadrons sin toppphemmelige flyplass Tempsford. Herfra gikk det fly med agenter og forsyninger til de okkuperte områdene. 138 squadron og 161 squadron hadde spesialisert seg på slike operasjoner. 138 squadron skulle fly Ilsaas til sitt oppdrag i Norge. Søndag den 18 Oktober 1942 helt på slutten av fullmåneperioden var været

godt nok over Norge. Pilot Officer F.E. Rymills og hans erfarne mannskap i en Halifax satte kursen nordover mot Norge. Flytiden var beregnet til cirka 3,5 timer og Ilsaas fulgte nok spent med da han var veldig fascinert av flyvning. Han skulle hoppe ut over Østmarka uten noen mottagelses-kommite. Været var bra og navigeringen gikk greit, natten til mandag den 19 oktober 1942 sto Ilsaas igjen på Norsk jord. Nå var det viktig å finne igjen pakken med radioutstyret og det lille av forsyninger han hadde med seg.

Han kom seg inn til Oslo og fikk kontakt med de personer han hadde fått oppgitt. Her var sannsynligvis Sam Engelstad kontaktpersonen. Engelstad tilhørte en etterretningsgruppe etablert av brødrene Christoffer, Birger og Johannes Berg Hansen. Ilsaas fikk adressen til "postkassen" hvor meldingene skulle hentes/leveres. Den lå i en fordypning i karmen over døren til et toalett i Sjøfartsbygningen på Drammensveien. Han fikk også tilvist en hytte på Kolbotn hvor han skulle sende meldingene fra. Ilsaas fikk kontakt med Central den 26 oktober 1942 bare 7 dager etter at han landet i Norge. SIS noterte gode signaler fra Corona og ga den løpenummer 19 fordi dette var deres stasjon nummer 19 som sendte vellykket fra Norge. Eric Welsh var sikkert meget fornøyd med sin nye agent. Det skulle raskt vise seg at telegrammene fra Corona var av meget høy kvalitet. Ikke bare ble det sendt viktige meldinger angående Oslo-området, men også mange meldinger om troppeforflytninger og skipsbevegelser fra resten av landet. Et telegram beskrev antiubåtnettene rundt Tirpitz.

Ilsaas hadde ikke glemt sin store drøm om å bli flyver så nå gjaldt det å rekruttere nye folk som kunne overta Corona. Han tok kontakt med en tidligere bekjent Sverre Olaf Refstad født 1918. Refstad hadde radioutdanning fra Ingeniørvåpenet, men nå holdt han på med Ingeniør utdanning på Oslo Tekniske skole i Cort Adelers gate. Refstad var villig og kom snart inn i arbeidet med Corona.

Ved juletider hadde Corona sendt over tyve telegrammer bare de siste 14 dagene med meget nyttig informasjon for Engelskmennene. I Januar ble Special Operations Executive SOE stasjonen Plover peilet inn og tatt. Telegrafisten her Per Solnørddal hadde forbindelse med Ilsaas slik at det ble farlig for ham hvis Solnørddal røpet ham under de harde forhørene han ble utsatt for. Sverre Refstad var imidlertid nå satt inn i arbeidet og kunne overta.

Ilsaas reiser i midten av januar 1943 til Stockholm og får relativt raskt plass på fly til London. Hans sjefer holder det de har lovet og snart går ferden videre til Little Norway i Toronto Canada for hans etterlengtede flyverutdanning. Etter utdannelsen flyr han De Havilland Mosquito i 333 skvadronens B flight. På slutten av krigen var B flight stasjonert på Banff nord i Skottland. Etter frigjøringen blir skvadronen overført til Gardermoen den 8 juni 1945. Det må ha vært fantastisk å fly hjem til Norge og et fritt land. Den 22 juni blir B flight omgjort til 334 skvadronen.

Den 2 juli 1945 blir en trist dag på 334 skvadronen.

Per Egil Ilsaas og hans Navigatør Torberg Haaland er på en øvelsesflyvning sammen med to andre Mosquito. Ved Stavern vil de ta en nærmere titt på et Tysk fartøy som var på vei inn fjorden. Det er meget vanskelig å beregne høyden over vann spesielt ved rolig sjø. Ilsaas og Haaland treffer dessverre vannflaten og omkommer momentant.

Per Egil Ilsaas ble post mortem tildelt St. Olavsmedaljen med ekegren for sin innsats for Norge.

Corona kapittel 2

Sverre Olaf Refstad overtok nå som leder og telegrafist etter at Ilsaas reiste.

Meldingene strømmet inn fra brødrene Berg-Hansen og sendingene den første tiden foregikk fra en hytte på Kolbotn. Refstad rekrutterer sin venn politifullmektig Kai Flod. Flod hadde lang erfaring i illegalt arbeid og ble Raskt en uvurderlig nyttig mann i organisasjonen. Etterhvert kommer også Ragnvald Gartmann og Arne Eikrem med. Flod hentet bla. meldinger på et WC i Prinsensgate.

Refstad var nokså opptatt med sine studier på Oslo Tekniske skole og begynte etter hvert å sende fra sitt hjem i Korsveien på Risløkka. Her bodde han hos sine foreldre Eugen Kristen og Jenny Marie. Refstad hadde sannsynligvis ingen opplæring i farene for radiopeiling. Men Eikrem hadde advart ham om å sende for lenge på samme sted

Tyskerene hadde en meget effektiv organisasjon for avlytting og peiling av fiendtlige sendere. Når en stasjon ble hørt på en ny frekvens ble det straks iverksatt peiling fra flere stasjoner på kontinentet. Hvis signalene kom fra Norge ble oppdraget sendt over til peilestasjonene i Norge. Disse kom raskt frem til et omtrentlig område hvor senderen befant seg. I Norge fantes det forholdsvis mange peilelag med meget godt utstyrte biler samt bærbart utstyr for peilinger i ulendt terreng. I tillegg hadde de peileutstyr i fly og på båter.,

Refstad nærmet seg eksamen på skolen og sendte stadig oftere fra sitt hjem på Risløkka. Mange viktige meldinger ble sendt noe hans telegram nummer 84 vitner om. Denne meldingen var den direkte årsak til at et Tysk lasteskip med krigsmateriell ble senket i en MTB aksjon.

Snart var peiletroppene på sporet av radiostasjonen. Det var nok en ganske enkel oppgave å lokalisere senderen da det var veier overalt på Risløkka og peilebilene var nokså anonyme varebiler med innvendige antenner. Det var vanlig å la senderen holde på en stund for å notere ned flest mulige telegrammer for senere dekoding hvis de klarte å ta telegrafisten og kodenøkkelen.

Bilene ble observert bla. av Tommy Anthonson's (LA9LE og NRHF medlem) far Torgrim. En kveld på vei hjem fra jobb gikk han forbi en av peilebilene i Brobekkveien nesten oppe ved Økernveien rett ved Borrebæk gård. En dør ble åpnet og han så det var tyskere med hodetelefoner og radioutstyr bak i bilen. Dette var ca. 800m fra Corona's sender. Noen dager senere observerte han bilen mye nærmere Risløkka og han skjønnte at det måtte være en sender de var ute etter. Det fortvilte var at han kjente ikke til noen som kunne tenkes å drive med slikt i tillegg var det farlig å snakke om slike ting. Han konfererte selvfølgelig med gode venner men ingen kjente til noen som burde varsles.

Johanna gruppen følte seg sikre i terrenget vest for Movann og alle vi som har trasket på Hansakollen og Vittenbergkollen osv. eller som vi nå gjerne kaller de Maridalsalpene er nok tilbøyelige til å være enige i det. Her er det mange plasser å gjemme seg vekk. Men så var det denne senderen da som kunne peiles.

Telegrammene strømmet tilsynelatende sikkert over til England igjen. På grunn av praktiske årsaker sender de nå bare på lørdager og søndager, de jobbet under dekke av å være på vanlige helgeturer.

Johanna-gruppen er meget godt organisert, de trives med sine viktige oppgaver og ikke minst med hverandre. Arne Eikrem får telegrammene sikkert til og fra England. Alle skjønner nå at kampen snart er vunnet.

Samtidig jobber Abwehr med store ressurser effektivt og målbevisst for å ta denne gruppen som de har vært så nære å ta flere ganger.

Eikrem med sin fagkunnskap og erfaringer visste jo selvfølgelig at de kunne peiles inn, men kanskje kjente han ikke til hvor gode Tyskerenes bærbare peilemottakere var. I 1942 hadde de utviklet Fu G.P.c eller Gurtepeilgeret som den vanligvis ble kalt. Dette var nok sannsynligvis det mest kompakte peileapparat i bruk under den annen verdenskrig. Det kunne bæres skjult under klærne. Var følsomt med et felstyrkeinstrument som kunne bæres på armen som et armbåndsur.

Parasettet som Eikrem brukte var lite og kompakt og en klar forbedring rent praktisk, men teknisk var det en svært enkel og egentlig gammel konstruksjon med bare 3 radorør, senderen var grei nok og kraftig nok for å nå frem til Centrals dyktige telegrafister med gode antenner og mottakere. Mottakeren i parasettet er en 2 rørs rettmottaker og ikke særlig god, men det som var atskillig verre er at en så enkel rettmottaker stråler ganske kraftig ut på antennen selv når telegrafisten bare lyttet. Min påstand er at med Tyskerenes effektive peilemottakere kunne de peile inn parasettet bare de var nærme nok selv når telegrafisten bare lyttet og følte seg trygg for peiling.

Søndag den 18 mars 1945 sitter Eikrem med senderen på en avsats nesten helt øverst i østlia på Hansakollen. Agnes Larsen og Karl Nerdrum holder vakt. Dette var rutine for gruppen og det hadde jo godt bra så lenge

Like etter at Eikrem var ferdig med det siste telegrammet hadde Agnes Larsen, Karl Nerdrum og Arne Eikrem samlet seg ved senderen for å ta noen bilder. Plutselig blir de overrasket av soldater som roper hände hoch og halt. De tre forsøker nå en vill flukt i det bratte terrenget. Det høres kraftige maskinpistol-serier overalt i skogen. Fienden er fullstendig overlegen og mye tyder på at Nerdrum falt allerede oppe på avsatsen. Eikrem ble skutt litt lenger nede i lia og Agnes Larsen unngikk skuddene og ble tatt hengende etter armene i et tre ved et stup.

Agnes Larsen ble fraktet ned til Victoria Terrasse og utsatt for grusom tortur, men røper intet som blir farlig for andre. Etter hvert ble hun overført til Grini og sitter her til frigjøringen. Den ansvarlige for torturen ble etter krigen dømt også for torturen av Agnes Larsen.

Gallina gruppen klarer seg og får oppleve frigjøringen.

60 år etter sitter jeg ved minnesmerket i Hansakollen og er uendelig glad for at jeg aldri har opplevd krig.

Kildemateriale:

Bøker:

Trygve Christensen: Marka og krigen. 1993.
Berit Nøkleby: Gestapo Tysk politi i Norge 1940-45. 2004.
Oslogruppen av NRRL: Glimt fra Gruppens Historie. 1998
Bjørn Rørholt: Usynlige soldater. 1990.
Ragnar Ulstein: Etterretningstjenesten i Norge 1940-45 Bind 2 1990.
Ragnar Ulstein: Etterretningstjenesten i Norge 1940-45 Bind 3 1992

Takk til:

Tommy Anthonson
Willy Jansen
Magne Lein
Trond Olsen

Den 15 Juni 1943 aksjonerte Abwehr og Sipo mot huset til familien Refstad. Sverre holdt akkurat på med et telegram til London da tyskerne stormet huset.

Da han oppdaget soldatene stormet han ut av et vindu på baksiden av huset og rakk akkurat å få med seg noen papirer i en liten veske. Han stormet over gjerdet til naboen doktor Harald Loe og løp nedover mot Anton Tschudis vei. Han løp så mot Brobekkveien og her passerte han leievognen til Larsen Støkken som var på vei til sitt hjem litt lenger ned på Risløkka. Refstad kastet fra seg vesken opp i bilens lasteplan, men rett bortenfor hadde tyske vaktsoffiserer en stilling og de skjøt ham ned. Da var Refstad kommet nesten frem til Vollebæk gård. Sverre Olaf Refstad opplevde aldri sin 25 årsdag.

Tyskerne fikk fatt i vesken og forsøkte ukene etter med Corona's radio og sendeplan å få forbindelse med Central, men i London skjønte de at det var fienden som forsøkte med sitt funkgegenspiel. Via Beta fikk de bekreftet dette.

Foreldrene til Refstad opplevde det forferdelige å miste sin sønn og i tillegg ble de arrestert og satt på Grini resten av okkupasjonen.

Etter krigen ble det av Økern vel tatt et initiativ til en innsamlings-aksjon som førte til en minnestein om Sverre Olaf Refstad. Den finner du på Sverre Refstads plass omtrent midt på Risløkka jeg håper at noen av de som går forbi her kjenner historien og stopper litt opp og minnes.

Corona kapittel 3

Arne Eikrem født 1916 hadde lenge vært med i illegalt arbeid. Han hadde vært involvert både i Plover og Beta gruppene. Eikrem hadde Ingeniørvåpenets radioskole fra 1937. Han var ivrig radioamatør med kallesignalet LA7A og aktivt medlem i Oslogruppen av NRRL (Norsk Radio Relè Liga) før krigen. Mange av medlemmene her finner vi igjen i aktive og viktige roller under okkupasjonen. Den 20 september 1939 fikk radioamatørene sendeforbud. Radioamatørene hadde som hobby å bygge radiosendere og annet innen faget. Alle var dyktige telegrafister mange også med solid teknisk fagutdannelse. Det er ting som tyder på at okkupanten ikke kjente til alle disse potensielle fiendene selv om Oslo miljøet hadde sin overløper allerede tidlig i krigen.

Eikrem er ansatt hos Roy Høygårds elektriske verksted i Peder Clausensgate. Her reparerte de radioer og under krigen konstruerte de små batterimottakere for illegalt bruk. Eikrem holdt også på med en avansert kringkastingsmottaker som de hadde tenkt å produsere etter krigen. Eikrem var meget dyktig og reparerte agentsendere for flere av de hemmelige gruppene.

Kai Flod, Karl August Nerdrum, Agnes Larsen og Arne Eikrem fortsatte senhøsten 1943 arbeidet med Corona, de hadde fått ny sendeplan og radiostasjon fra Sverige. Nerdrum var som Flod politifullmektig i Oslo. De samarbeidet med Beta gruppen noe som sikkerhetsmessig var hasardiøst, men det skulle vise seg å fungere meget godt. På senhøsten 1943 opererte de senderen i skogen ovenfor Lofthus ved Grefsenkollen. Gruppen hadde flyttet en del rundt etter etter de som skjeddene med Refstad, men nå var Tyskerne etter Corona igjen. Peilegruppene hadde på den korte tiden de hadde sendt fra Lofthus klart å ringe de inn nokså nøyaktig. Og nå somlet ikke Tyskerne de omkring sendestedet, men Nerdrum og Eikrem oppdaget soldatene før de begynte dagens sending, sannsynligvis på grunn av det store antallet soldater. De fikk i all hast gjemt senderen og spaserte frekt ut av området som vanlige turgåere. Tyskerne holdt vakt i området i flere dager, men fant ikke senderen. En stund senere utstyrte Nerdrum og Eikrem seg i polituniformer og hentet senderen uten problemer.

De flyttet opp til en hytte i Holmenkollen. Her hadde de alliert seg med en oppsynsmann som passet på om det kom mistenkelige biler inn i området. Etter ca. 2 måneder med sending fra hytta oppdaget vaktmannen mistenkelige biler og folk. Han fikk varslet Corona karene og igjen skulle det vise seg at det var i Grevens tid.

Natten til 1 April 1944 fikk de sammen med Beta forsyninger med flyslipp på et islagt vann (Vrangen) ved Hakadal. Her "tyvlånte" de politimester Askvigs bil under dekke av razzia på hytter i Hakadal.

I juli 1944 ble Kai Flod arrestert, men ikke for sitt arbeid for Corona. Han drev med andre illegale aktiviteter også. Han ble tatt i forbindelse med avisproduksjon og han røpet aldri noe om Corona, Han satt på Grini ut krigen.

Corona flyttet til Rundmyrkoia ved Movann, men ventet på nye koder og sendeplan da deres nåværende plan hadde vært i bruk altfor lenge. Skogfullmektig Kvande i Maridalen hadde gitt beskjed om mistenkelige biler. Mye tydet på at Abwehr begynte å bli farlig nærgående igjen. En ettermiddag observerte Karl Nerdrum noen personer med ryggsekker og ørepropper i ørene.

I desember 1944 var det avtalt nytt forsynings-slipp ved Helgeren og da riktig særmelding ble gjentatt om kvelden på BBC Var det bare å begi seg til slippstedet. Ved halv to-tiden på natten kom flyet med den etterlengtede lasten. Snart dalte det ned seks containere og en pakke. Tenk hvordan det følte å få eksklusiv flyfrakt med viktig utstyr bragt til et lite punkt midt i Nordmarka. Mannskapet på Halifaxen kunne sine saker, utmerket presisjon å navigere seg over Nordsjøen. Over et mørklagt landskap fant de fram til slippstedet desverre ofte med livet som innsats på hjemturen. Gleden varte ikke lenge plutselig hørtes det maskinpistol-salver i skogen. Det var fullt av Tyskere, men i mørket klarte karene å unngå å bli truffet samt å løpe fra forfølgerene. Nordmennene var nok bedre på ski. Vel fremme på koia ved Movann fikk de sin vel fortjente hvil etter mange slitsomme kilometer på omveier for å skjule sine spor. Dagen etter gikk Agnes Larsen opp til slippstedet og her var det fullt av spor og slippet var tapt. Mye tyder på at Abwehr klarte å dekode telegrammene til Corona derfor ventet også de på slippet. Faktisk var også Beta's telegrammer avslørt.

Lederen for Beta Einar Hagness reiser til Stockholm nærmere bestemt til den Norske legasjonen på Skeppargatan 4. John Turner som var SIS mann og hadde bodd i Norge før krigen og snakket perfekt Norsk ordnet med nye koder og sendeplaner chiffert denne gang ble det mye sikrere one time pad. Nytt og lettere senderutsyr ble også utlevert Whaddon mk.7 eller Parasettet. Einar Hagness og Reidar Vold hadde en stri tårn med å få alt sikkert hjem.

Corona heter heretter Johanna og Beta ble Gallina.

Karl August Nerdrum

Sverre Refstad

Per Egil Isaas

Arne Eikrem

Støtte påseidag 1941. Et Sverre Refstad skutt av det tyske gestapo på Rollobla i Ø. Akre.

Tyskerne drepte her en strålende norsk ungdom.

Han var født i 1918 og holdt fer 1934 på Ridlokka.

Han tok artium i 1937, studerte seg siden som radiotelegrafist og gikk i september 1939 til sjøs med en av Wilhelmsons båter. 9. april 1940 la denne båt i Oslo. Sverre forsøkte straks å komme i kontakt med de norske styrkene, men da dette ikke lyktes, kom han seg over til Sverige og like etter kampens opphør i 1940 tilbake til Norge.

Tidlig på året 1942 ble de første grupper av Mil- og danna. Sverre fikk i oppdrag å organisere styrkene i Hølo kyst og nærområde omegn. Sammen de utnevntes han til leder for en gruppe som da talte ca. 500 mann. Høsten 1942 måtte han frasi seg dette arbeid og begynte i den norske overkommisjonen etterkomingsvesen som radiotelegrafist. I dette forbindelse, men for Norge også det viktigste arbeidet, på han søt for landet vårt. *Hans minne skal alltid leve!*

Økern Vel har besluttet at distriktet skal reise et verdig minnesmerke på en sentral plass for Sverre Refstad.

Valdet har i den forbindelse nedlagt anbefalende forslag med innspill til å hore på en innsamling av gullter, forberede og reise et minnesmerke.

Vi tar her oss overbevist om at hver eneste husbon på Riseløkken og i omkringende distriktet vil tale det som er rett å la være med å gje ute høring, stort eller lite, heretter sin evne til denne vake høring.

I utvalget den 21. desember 1945.

Haasen Haugen   Jostein Olsen   Karl Flad

Radiostasjonen Beta

Tysk Peilestasjon

Om KjentMannsMerket KjentMannsMerkets venner GPS English Linker KjentMenns forum

KJENT I MARKA

Bernhard Herres hjemmeside, for Kjentmannsmerkets venner

OSLOMARKA KJENTMANNSPOSTER OFF-POST BLOGGEN FOTO SOSIALT STEDER ÅÅ

Search this website...

Search

Der radio Corona gikk av luften

January 5, 2013 by Vesle-Bernhard [Leave a Comment](#)

RADIOSTASJONEN CORONA sendte illegalt fra Maridalsområdet under Andre verdenskrig. Men en dag tok sendingene plutselig slutt.

Høyt på en hylle nordøst i Hansakollen ligger minnet over Corona – en av dusinvis radiostasjoner som sendte meldinger fra det okkuperte Norge til den frie verden under Andre verdenskrig. I en av de mer dramatiske episoder i Osloomarka under krigen ble «Corona» avslørt av tyskerne mindre enn to måneder før annen verdenskrig tok slutt.

MINNEPLATEN der gjengen bak radio Corona sendte sin siste melding. Foto: VESLE-BERNHARD

To norske motstandsmenn falt i aksjonen 18.mars 1945, De to, Arne Eikrem (født 22. august 1916) og Karl August Nerdrum (født 22. februar 1917), er hedret med en minneplate, som er blitt skiftet ut i hvert fall en gang. Nå står en standard grønn plate her. Takket være den tredje på laget, Agnes Larsen, vet vi hva som skjedde.

Corona-gjengen hadde lenge sendt meldinger til England fra Maridalen og Movatn-området. De sendte alltid fra ulike steder for å unngå å bli peilet inn. Men denne dagen gikk de i fella, og Nerdrum og Eikrem ble skutt. Larsen ble også tatt etter et desperat fluktforsøk der hun til slutt ble hengende etter armene utfor et stup i de bratte østliene i Hansakollen. Hendelsen er omtalt i Trygve Christensens «Marka og krigen», som går grundig inn på de mange omflakkende radiostasjonenes virksomhet.

Minneplaten står cirka 200 meter fra flyvraket i Hansakollen, men vesentlig høyere oppe. Du finner den ved å fortsette på stien cirka 100 meter nordover fra flyvraket. Der ser du en bratt liten sti som går på skrå opp lia. Hyllen med minnelaten ligger til høyre for stien når du går oppover. Mange mennesker mistet livet i dette området, som i dag er stemningsfullt med med tunge graner og tykk mose. Vi ber om at du ferdes her i stillhet og respekt og ikke tar med deg noe.

CORONAS MINNE
har aldri vært kjentmannspost.
Geocache * Radiohistorisk forenings minneskrift

Offisiell Driver Updates
(Anbefalt) Oppdater drivere i mindre enn to minutter.

Filed Under: Nordmarka, OFF-POST Tagged With: krig

NY KJENTMANNSBOK OM

3 3 0 20 49 46
Months Weeks Days Hours Minutes Seconds

Åsted: TBA

1 Get this

SISTE OPPDATERINGER

- Noen steinsens ord
- Sydentur
- Vinner av julekalenderen 2013
- 24. desember
- 23. desember

SISTE I KJENTMENNENS FORUM

- Post 12-40 Heksebergfjellet/ Vardåsen
- Post 12-04 Bergsåsen 458
- Post 12-15 Bærumskollen
- Post 12-42 Barlindåsen 398
- Koordinatorer

BERNHARD HERRE

Tilegnet turgåeren **Bernhard Herre**, en ekte kjentmann. Herre (1812-1849) var trolig den første byboer som både utforsket Osloomarkas skoger og skrev innsiktsfullt om dem.

I november 2012 var det 200 år siden Bernhard Herre ble født. LES MER

0 Comments

Bernhard Herres Hjemmeside

Login

Sort by Best

Share Favorite

Start the discussion...

Be the first to comment.

ALSO ON BERNHARD HERRES HJEMMESIDE

WHAT'S THIS?

En villmark som få har sett

1 comment a year ago

Knut Wølling — Man burde få noen flere hit uten å slite ut terrenget

Evig opptur til Oppkuven

2 comments a year ago

Svane Frode — <https://www.facebook.com/photo...>

1. desember

1 comment a year ago

Jon Leikum — Takk for at dere lager denne. Å finne julekurven er en fin julekveldsmorgentradisjon for meg.

Søtsak for langveisvandrere

1 comment a year ago

Henrik Kvisgaard — Sjekk funn i 2013:<http://kjentmannsmerket.blogspot...>

SISTE FRA ALLEMANNSRETTE.NO

Regler om fritidsfiske av torsk

Ny bok – Ski eller ikke ski

Fornøyelseskjøring med scooter i Oslomarka?

VÆRVARSEL FOR APPELSINHAUGEN

yr.no: Værvarsel for Appelsinhaugen, fredag kveld: Delvis skyet, 7°

Føremelding fra Skiforeningen

HIKING WITH NEWSINENGLISH.NO

- Fall colors of the fairy tale forest
- Autumn trails in the Oslo hills
- A summer's night in Krokskogen
- Gorgeous gorges of Haultjern
- Etiquette guide to the ski trails
- A touch of the tropics near Oslo
- Midsummer in magical "marka"
- Oslomarka's winter wonderland
- Huck Finn's spirit alive in "marka"
- New forest treasure hunt underway

HOT TOPICS

Bernhard HerreBernhard Herres
veibilderbranntårn demning ferdsselsveier
fosser gravrøys gruvedrift høyest Hakkloa
hundremetersskog industri jakt krig kriminalitet
Krokskogveggen Langlia litteratur
Maridalen myr nær Kikutny håndbokobskurt
plasser og gårderrare navnrebus rebus
Sørkedalen seterliv skivennlig Spålen
steiner tømmerfløting tekno tjern topper
trær utsikt vann vannforsyning
vann og sjøer ved fjordenvillmark vitenskap

RETURN TO TOP OF PAGE

COPYRIGHT © 2014 · NEWS THEME ON GENESIS FRAMEWORK · WORDPRESS · LOG IN

www.maridalensvenner.no

[Hjem](#) > [Kulturlandskap](#) > [Kulturhistorie](#) > Krigsdrama i Hansekollen

Krigsdrama i Hansekollen

Av Sverre Grimstad, fra årsskrift Maridalens Venner 1989.

I Hansekollen, innerst i Maridalen, står en minnetavle over to gode nordmenn som ga sitt liv for Norge under den 2. verdenskrig. Tavlens enkle tekst forteller intet om den dramatiske hendelsen som var grunnlaget for at den ble satt opp.

Vinteren/våren 1945 var det en sterk økning i flyslippene fra England, til støtte for den norske motstandsbevegelsen. 22. februar 1945 landet et slipp ved Vringen, øst for Harestuvannet. Det var "bestilt" av radiostasjon "Corona", som hadde base på Rundmyrhytta ved Sørskogen. Slippet ble brakt med tog til Sandemosen, hvor det ble hentet av Arne Eikrem og Karl August Nerdrum, radiostasjonens ansvarlige.

Søndag 18. mars 1945 var det "slippfest" på Monsrud gård ved Harestua. Arne og "Kalle" var invitert, men kom ikke. De andre ante uråd og Einar Hagness (mannen med lengst sendetid under krigen fra stasjonen Beta på Rudsetra ovenfor Harestuvannet) dro til Oslo for å undersøke om noe hadde hendt. Da han kom til Arnes leilighet, var den bevoktet av tyskere. De skjøt, men Einar kom seg unna, dro tilbake til Harestua og rapporterte.

Senere kunne skogforvalter Jakob Kvande på Sørbråten fortelle hva som hadde skjedd. Det var nemlig hos ham de delaktige tyskerne lånte telefonen og ga beskjed til hovedkvarteret om hva de hadde gjort.

På østsiden av Hansekollen, under en stupbratt skrent, ligger restene av et tysk Dornier militærfly som styrtet 2. juli 1942. (Se Maridalen 1985–86). Derfra går det en kløvvei på skrå oppover lia og etter ca. 200 meter kommer man opp på et platå. Der hadde Arne og "Kalle" radiosenderen sin gjemt. Terrenget er bratt, kronglete og uovorsiktig. Ypperlig å stikke seg bort i.

Søndag 18. mars 1945 var det skare og nysnø. Arne og Kalle var sammen med Agnes Larsen gått til sendestedet i Hansekollen fra Rundmyrhytta. Den lå i enden av Rundmyrveien, mellom parkeringsplassen og bekken. Den er nå revet. De var nettopp ferdige med dagens "trafikk" da det skjedde. En tysk patrulje hadde lenge forsøkt å peile inn senderen. Nå fikk de hjelp av nysnøen og fulgte sporene lett. Det må ha vart 8–10 stykker av dem. Fra bak et vindfall, nede i lia så de Kalle, som satt vakt. Han ble skutt rett ned uten varsel. Arne og Agnes kastet seg til hver sin side, men klarte ikke å stikke unna. Agnes klarte imidlertid å gjemme pistolen sin i snøen før de ble overmannet. Begge fikk håndjern på.

Arne forsto at det var livsfarlig å bli tatt. Han klarte å rive seg løs, og kastet seg utfor en skrent. En tysker skjøt etter ham og Arne falt sammen på myrflaten nedenfor skrenten, skutt gjennom hodet.

Tyskerne dro ned til Lauvlundhytta ved Mobekken, hvor de hadde bilene sine. Der lå det også noen tømmerhoggere. De ble kommandert med hest og tømmersele opp til åstedet. De to likene

ble bundet fast med hodet på sleden og bena hengende etter. Slik ble de fraktet ned til de tyske bilene. Likene ble ikke utlevert og forsvant for godt.

Agnes Larsen ble kjørt til Grini og satt i lange avhør. Slapp ikke unna tortur. Ble badet vekselvis i kokende og kaldt vann. Røpet ingenting og fikk smuglet ut beskjed via "postboksen" ved Grinibekken. Agnes slapp fra den tragiske episoden og krigen i live. Er i dag i 70-årene og lever i anonymitet i Bergen.

Arne Eriksen og Karl August Nerdrum ("Kalle") var begge 28 år da de ble drept. Arne var radioteknikeren av de to. Kalle jobbet som politimann i Oslo. Begge var svært godt likt i motstandsmiljøet, og gjorde en stor innsats under krigen. Det var et stort tap å miste dem. Særlig tragisk var det at hendelsen fant sted bare 1½ måned før freden kom!

Josef Monsrud (66) var i sin tid viltkonsulent i Oslo kommune og aktiv motstandsmann under krigen. Han kjente godt til Arne og Kalle. I dag er han pensjonist og bor på Nordbråten Gård i Maridalen. Sammen med skogsjef Bjarne Mjåland tok han i 1970 initiativet til å få laget en kobberplate som kunne festes på fjellveggen ved stedet. Pris 1200 kroner. Avslag fra skogstyret.

I 1980 tok Monsrud og Mjåland kontakt med Skogvesenets snekker John K. Bjørknes som deretter laget en minneplate over de to falne. Det ble satt opp av Skogvesenet 8. mai 1980, på dagen 35 år etter frigjøringen, nøyaktig på det stedet hendelsen fant sted.

Nekrologer med bilder sto i Aftenposten 18/3 1946, og reportasje med bilde fra avdukingen av minneplaten sto i samme avis 12/6 1980.